

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.12.1966, sp. zn. 4 Cz 99/66, ECLI:CZ:NS:1966:4.CZ.99.1966.1

Číslo: 42/1967

Právní věta: Ustanoveniu § 495 ods. 1 a § 51 o. z. neodporuje len také ujednanie, z ktorého práva a povinnosti smerujú len proti určitej osobe a vznikajú z dôvodu daného konkrétne medzi oprávneným a zaviazaným, nie však všeobecne voči ostatným subjektom.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.12.1966

Spisová značka: 4 Cz 99/66

Číslo rozhodnutí: 42

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Věcná břemena

Předpisy: 95/1963 Sb. § 4

§ 39 40/1964 Sb. § 37

§ 495

§ 51

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 42/1967 sb. rozh.

Ustanoveniu § 495 ods. 1 a § 51 o. z. neodporuje len také ujednanie, z ktorého práva a povinnosti smerujú len proti určitej osobe a vznikajú z dôvodu daného konkrétne medzi oprávneným a zaviazaným, nie však všeobecne voči ostatným subjektom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu z 30. 12. 1966, [4 Cz 99/66.](#))

Poručitelka A. G. zomrela dňa 3. 8. 1964 bez zanechania závetu. Dedičmi po tejto zo zákona boli súrodenci M. G., M. G. a M. Z. a ďalej A. G. st., švagriná poručitelky, ktorá s touto žila v spoločnej domácnosti a ktorá je vlastníčkou jednej ideálnej tretiny domu čp. 205 vo V., kde obidve ženy bývali, pričom vlastníčkou ďalších dvoch ideálnych tretín bola poručitelka. Predmetom dedičstva bol dom čp. 205 vo V., poľnohospodárske pozemky vo výmere 2,5 ha a staršie nábytkové zariadenie.

V konaní o prejednaní tohoto dedičstva uzavreli dedičia dňa 9. 10. 1964 dohodu, podľa ktorej hnutelné veci poručitelky (v hodnote 500 Kčs) obdrží A. G., zatiaľ čo nehnuteľnosti poručitelky

prevezme M. G. a tým, že „odstupujúci spoludedičia M. G. a M. Z. sa neodvolateľne vzdávajú výplaty dedičského podielu“ a A. G. sa zaväzuje namiesto výplaty podielu, „včítane výplaty podielu, patriaceho jej podľa uznesenia Štátneho notárstva v Lipt. Mikuláši v čiastke 6589 Kčs“ zaistiť jej na tejto dedenej nehnuteľnosti doživotné právo užívania, požívania a bývania, ktoré má byť tiež vyznačené v evidencii nehnuteľnosti ako aj obmedzenie prevodu nehnuteľnosti až do smrti A. G. (s výnimkou prevodu na syna M. G. ml.).

Štátne notárstvo v Lipt. Mikuláši túto dedičskú dohodu schválilo a po právoplatnosti tohoto rozhodnutia potvrdilo nadobudnutie dedičstva podľa tejto dohody dedičom. V odôvodnení svojho rozhodnutia o potvrdení nadobudnutia dedičstva štátne notárstvo uviedlo, že malo na zreteli i tú skutočnosť, aby A. G., ktorá sa starala o poručiteľku a jej manžela do smrti a bývala s nimi v dome čp. 205 vo V., ktorého je spoluvlastníčkou, bola v ňom do smrti zabezpečená.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej Generálnym prokurátorom, že rozhodnutím štátneho notárstva o schválení dedičskej dohody a o potvrdení nadobudnutia dedičstva bol porušený zákon a toto rozhodnutie zrušil.

Z odôvodnenia:

Podľa § 39 ods. 2 not. por. ak sa vyporiadajú dedičia na štátnom notárstve medzi sebou o dedičstve dohodou, štátne notárstvo túto dohodu schváli ak neodporuje zákonu, alebo záujmu spoločnosti.

Podľa § 37 o. z. musí byť právny úkon učený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný.

Podľa § 495 ods. 1 o. z. môžu zástavné práva a vecné bremená vznikáť len zo zákona, prechádzajú s vlastníctvom na nadobúdateľa.

Podľa § 4 ods. 1 not. por. vychádza štátne notárstvo pri rozhodovaní i pri ostatnej svojej činnosti zo skutočného stavu vecí, dbá o určitosť právnych vzťahov a o predchádzanie sporom.

Z týchto zákonných ustanovení štátne notárstvo v danom prípade nevychádzalo, keď schválilo dohodu dedičov, ktorá svojím obsahom nebola tak zrozumiteľná a určitá, aby bolo nepochybné, aké práva a povinnosti podľa nej dedičom vznikajú.

Podľa tejto dohody bolo dedičke A. G. zriadené „právo užívania, požívania a výlučného bývania“ v „dedenej domovej nehnuteľnosti“ teda v celej nehnuteľnosti, trebárs táto dedička je sama vlastníčkou jednej ideálnej tretiny tejto nehnuteľnosti (domu čp. 205 vo V.). Z titulu svojho vlastníckeho práva mala teda už práva a povinnosti vyplývajúce zo spoluvlastníctva k spoločnej veci, pričom jej podiel jednej ideálnej tretiny vyjadroval (v zmysle ust. § 137 ods. 1 o. z.) mieru, akou sa na týchto právach podielala. Znenie uvedenej dedičskej dohody neupresňuje predmet tohoto práva užívania, ktoré sa jej zriaďovalo. V žiadnom prípade však nemohlo byť zriadené právo užívania celej nehnuteľnosti, keď na strane oprávnenej boli dané práva a povinnosti vyplývajúce z vlastníckych vzťahov. Bolo preto treba z tohoto hľadiska posúdiť, či dohoda dedičov je určitá a zrozumiteľná.

Uvedenou dohodou dedičov sa ďalej zriaďovalo dedičke A. G. právo užívania. Dohoda výslovne uvádzala, že toto právo bude vyznačené v evidencii nehnuteľnosti a stanovila tiež ohľadne tohoto práva užívania, ako aj ohľadne dohody o obmedzení prevodu nehnuteľnosti určité povinnosti, prípadnému ďalšiemu nadobúdateľovi nehnuteľností pokiaľ by dedič M. G. túto previedol na svojho syna M. G. ml. Ani táto časť dohody nezaistovala zvolenou formuláciou určitosť a zrozumiteľnosť prevedeného právneho úkonu. Nevylučovala totiž pochybnosť, či touto dohodou dedičov nedošlo k zriadeniu vecného bremena v rozpore s § 495 ods. 1 o. z., že by totiž vlastníčkom veci bol v prospech niekoho iného obmedzený a to nielen pokiaľ ide o jeho samého, ale že by takto bol vo svojich právach

obmedzený i budúci vlastník veci, a to na základe zmluvného ujednanja, ktorého sám nebol účastníkom. Ustanoveniu § 495 ods. 1 a § 51 o. z. by totiž neodporovalo len také dojednanie, z ktorého práva a povinnosti smerujú len proti určitej osobe (osobám) a vznikajú z dôvodu daného konkrétne medzi oprávnenými a zaviazanými, nie však všeobecne voči ostatným subjektom, bez toho, že by bolo treba zvláštného právneho dôvodu, ako je tomu u práv vecných.

Pretože štátne notárstvo ani krajský súd v odvolacom konaní sa týmito hľadiskami v úvahe o schválení dohody dedičov nezaoberali, došlo v ich rozhodnutiach týkajúcich sa schválenia dedičskej dohody a v dôsledku toho i potvrdenia nadobudnutia dedičstva k porušeniu zákona v ustanoveniach § 4 a § 39 ods. 2, 3 not. por. a ustanoveniach § 37 a § 495 ods. 1 o. z.